

ARGUMENTY

Zpravodaj DSU

7 Kčs

II. ročník - číslo 1 / 4 /
leden 1990

1/90

HLEDÁNÍ NA NEPROŠLAPANÉ CESTĚ

Přátelé,
ve druhém čísle Argumentů '89 v článku Chceme překvapit obsahem jsme nastínili program časopisu. Jsem rád, že dnes mohu říci, že se již nemusíme složitě schovávat za odstavce plné dvojsmyslů a bát se, co kdyby se to někomu dostalo do ruky. Těšme se na čtení na pokračování /nyní to bude Osamělost politického vězně Pavla Wonky od Evy Kantůrkové/, Oběti roku 1968, Z Rejžkova kulturního deníčku, Chuchmury a řada dalších aktuálních zpráv. A samozřejmě zprávy sva-
zové /dnes citujeme z dopisu bývalého předsedy pana Jiřího Černého/

SRPEN 1968

Podle údajů zdravotníků máme již nyní k dispozici seznam dosud známých obětí srpnových událostí. Naši mrtví ze srpna si zaslouží, abychom na ně nezapomněli.

Příčiny úmrtí u zemřelých osob, které tragicky zahynuly v době od 21. 8. 1968 do 28. 8. 1968 na následky zranění, způsobené při incidentech obyvatelstva s vojsky Varšavské smlouvy:

1. Albert Pavel (?), 2. Baborovský Jan — uhoření ve svém bytě v domě naproti rozhlasu, 3. Hanus Josef — vnitřní vykrvácení (mnohočetné střelné rány v pravé krajině bederní, roztržení jater, bránice, dolního laloku pravé plic a žebra), 4. Hnuliš Vladimír — zakrvácení hrudní dutiny, pohmoždění plic, zlomenina hrudní páteře, žebra, pažních kostí a pohmoždění zádového svalstva, 5. Charousková Marie — střelné rány břicha — šok, 6. Jenišovský Jan — průstřel břicha — šok, 7. Kadlec Milan — krvácení do levé dutiny hrudní, roztržení levé plic, roztržení srdce, zlomení 2.—5. žebra, zlomenina levé paže, 8. Krahulec Jindřich — rozmoždění záhlaví a mozku působením velké síly na hlavu, 9. Kubeš Jaroslav — zmáčknutí hlavy, zlomenina levého předloktí, působila velká síla na hlavu, 10. Klapka Jiří — pád z výšky, vdechnutí krve, zlomeniny lebky a obou kostí stehenních, pohmoždění mozku, 11. Kadeřábková Bedřiška (?) — 12. Lamper Milan — průstřel hrudníku, zakrvácení dutiny hrudní, 13. Lašta Ivan — zranění srdce, následek exploze, 14. Málek Miroslav — zakrvácení dutiny břišní, roztržení jater, trhliny břišní stěny (patrně od exploze — střepina), 15. Musich Mario — edém plic, zhmoždění mozku, zlomenina lbe, 16. Němec Karel — zakrvácení levé dutiny hrudní, střelná rána do srdce a střelná rána na krku, 17. Novák

Jaroslav — vykrvácení z tepny levého stehna, zlomenina páneve — pravděpodobně od exploze, 18. Paríšek Karel — střelná rána hlavy, rozmoždění mozku, 19. Příhoda Zdeněk — krvácení do hrudní dutiny, roztržení plic, mnohočetné zlomeniny žebra, zlomenina pravé stehenní kosti, 20. Reichel Josef — rozmoždění hlavy (velká síla, která působila na hlavu), 21. Sadílek Václav — rozmoždění celého trupu (zlomení žebra, páteře — patrně působila velká síla), 22. Švec Jaroslav — rozmoždění krku od exploze, 23. Winter Zdeněk — sám se zabil na motocyklu.

- OBĚTI (1)

„Na hřbitově u sv. Matěje v Praze 6 je pohřben Milan Kadlec, 21. srpna 1968, kdy byl v centru Prahy zastřelen, jedenadvacetiletý. Jeho rodiče nechali postavit pomník z bílého mramoru, na kterém bylo napsáno, že padl rukou okupanta. Po nějaké době bylo přepsáno, že „tragicky zemřel“. Asi to někdo nařídil, ten by to měl dát do pořádku.“ napsala nám Jarmila Rybářová z Prahy 8.

Podávalo se nám najít Milanovy rodiče, oba žijí v Praze 6. Sdělili nám, že jejich syn byl nejprve pohřben do půjčeného hrobu, po třech letech byly pozůstatky rodiny přeneseny jeho ostatky do jiného hrobu na hřbitově. „Někdy jsme na pomníček doplnovali Milanovu fotografii, ale zase za čas ji někdo sundal. Hrobník nám řekl, že vždy v podvečer to byli muž a žena v civilu. Víc jsme nevístili.“

Na pohřbu fotografoval Jiří Všecka z Červeného Vrchu, jeho fotografie nemáme, byly dány k dispozici Muzeu hl. m. Prahy pro výstavu o srpnových udá-

lostech 1968, která má být otevřena v polovině dubna. Rodiče však mají i potěšující informaci: „Na výročí 21. srpna vždy někdo neznámý položil na Milanův hrob věneček s trikolórou. Domníváme se, že to bývala vzpomínka Milanovy dívky Heleny Levitové, která za námi ještě dlouho po tragické události docházela.“

Jediné, co je nejisté, kde Milan Kadlec přišel k četným průstřelům, není známo víc než, že to bylo ve „vnitřní Praze“. Z pohřbu M. Kadlece existuje filmový dokument, který byl nedávno promítán v kině Praha. Rozsáhlý článek o životě M. Kadlece a skupině, která si vzala jeho jméno, přinese Expres magazin č. 5 (dříve Svět práce) na počátku března.

(ve)

V Argumentech 2/89 jste si mohli přečíst část z dopisu z 26.8.89, dnes přinášíme zbytek.

Vážený příteli !

se slzami v očích a upřímným dojetím jsem přivítal Tvoji snahu o vzkříšení a obrodu naší (kdysi tak slavné a prosperující) organizace - Svazu svobodných umělců.

Jako bývalý předseda SSU, který v této náročné a odpovědné funkci zažil chvíle dobré i zlé, cítím svou povinnost podpořit všechny iniciativy, které mají za cíl přinést změnu starých stereotypů a kýžený pokrok. Proto jsem bez váhání zaujal jednoznačně kladné stanovisko k Tvoji záslužné iniciativě a jsem připraven dobré věci sloužit do roztrhání těla.

Ve spojitosti s volbami vřele vítám pluralitu jako výraz demokracie, avšak pluralita je možná pouze mezi organizacemi, nikoliv však v organizaci samotné. Opak by znamenal vznik různých frakcí, což by znamenalo ve své podstatě zánik SSU (viz Poučení z krizového vývoje v SSU v letech 1984-85). Naše organizace musí být naopak jednotná a semknutá, i když je třeba dát možnost svobodného vyjádření všem členům SSU. Proto navrhuji obsazení všech funkcí pouze jednou osobou volbami z více kandidátů (což je splněno Tvým volebním lístkem). U některých funkcí však zřejmě dojde ke druhému kolu voleb (pro nedostatečný počet hlasů v 1. kole).

Co se týká návrhu nového názvu naší organizace, navrhuji název "VOLNÝ SVAZ UMĚLCŮ (VSU)", který jde s duchem doby a zároveň ponechává pozitivní prvky z původního názvu.

Ať již bude název jakýkoli, otázkou zůstává nutnost vytvoření oficiálního razítka našeho sdružení, fondu kulturních a sociálních potřeb a případně i registrace členů. To vše je třeba předložit všelidové diskusi, popřípadě direktivně rozhodnout.

Neodkladnou nutností je i uspořádání ustavujícího sjezdu nové organizace. Navržené termíny se mi jeví jako vyhovující, otázku místa konání je třeba ještě dořešit.

Jen světlé stránky našeho umění mohou prosvítit temnou přítomnost a vnést jasné světlo do budoucnosti!

Jen vnitřně silná organizace dokáže rozrazit poklidnou hladinu a pohnout stojatými vodami!

Jen mistrné umění povede naši loď mezi nebezpečnými skalisky do správného přístavu!

PRO VŠECHNY ČLENY "DSU", kteří mají zájem, nabízím zaslání mnou zpracovaných seznamů vysílačů v pásmu VKV CCIR, satelitů v pásmu 11 GHz apod., popř. možnost distribuce některých materiálů DSU na disketách 5 1/4" 360kb a 1,2Mb PC/DOS/

INZERCE

J.Vojáček
Partyzánská 1127
76901 HOLEŠOV

Proto spojme svoje síly a oddejme se cele tomu, co je nám
tak přirozené - našemu umění a kumštu!

S pozdravem "kumštýřům dvakrát zdar"

■ Z REPORTÉROVA BLOKU ■ ■ ■

1. NEOFICIÁLNÍ ZPRÁVA Z JIŽNÍCH ČECH

Člen korespondent pan Jiří Stráský se přihlásil se zprávou
o situaci v Jižních Čechách:

Všechno jako by to začalo ve Wroclavi, kde jsme se sešli všichni
a všichni jsme se cítili rovni, asi jako lidi mezi lidma. (Obsáh-
lejší zprávu na požádání podám později).

A pak přišel pátek večer.

Nejprve zprávy ze zahraničních zdrojů a pak se to rozběhlo.
Jižní Čechy jako obvykle setrvaly na posici nerozhodno-
sti, ale od úterka už i tady je živo (jak vtipně pravil K.H. Ště-
pán). Lidé se druží, posilují se navzájem a všichni věří v lepší
zítky. Atmosféra ještě zdaleka nedosahuje takové, jaká je potřeba
a jaká zřejmě v Praze i panuje. Mnoho se ještě snaží vyhlášky a
prohlášení trhat a ničit. Naivním myšlením k záchraně nazachránit-
elného. Náměstní rozpravy jsou čím dál pro větší počet lidí a
jsou den ode dne jistější, pravdivější a organizovanější. Divadla
nehrají, ale prostory jsou uzavřeny, tak že na diskutující prší a
sněží.

Policie je v nejvyšší pohotovosti, ale nezasahuje.

Tolik dnes 23.11.89.

J.S.

ARGUMENTY - Vydává DSU v Praze. Šéfredaktor J. Cimrman. Vychází
nepravidelně, ale možná že už to bude alespoň 1x měsíčně.

Jsem spisovatelka a spoléhám na příběh, na ucelený souběh událostí, vytvořených v konkrétních poměrech konkrétními lidmi, neboť příběh je nepředvídatelný do matoucího schematu a nadto má dar mnohovýznamovosti vyjádřit složitou skutečnost. To je příběh Pavla Wonky a k jeho zpracování chci podotknout, že když jsem se ocitla v jeho zajetí, a jinak to, jak na mě zapůsobil, nazvat nemám, hrála jsem se dát se ovlivnit citově. Nešla jsem za matkou, za bratrem, za příjímými svědky Pavlova osudu, za lidmi, kterým pomáhal a kteří pomáhali jemu, nešla jsem ani po stopách těch, kteří mají af jakkoli na svědomí jeho smrt.

OSAMĚLOST

POLITICKÉHO VĚZNĚ PAVLA WONKY

Mám k dispozici, co by měl historik, kdyby po letech zkoumal Pavlovův osud, a chci s tím vystačit; lidské osudy se do historie objektivizují stejně vždy pouze na podkladě věcných památek a písemných pramenů. Písemností jsou to vzácné, nejceněnější Pavel Wonka zachránil z vězení a jeho oběť přátelé je opsali pro širší potřebu. Kdyby do nich chtěl jednou historik nahlédnout, jsou skryty u dobrých lidí, u nichž je Pavlovi nepřítel nenajdou.

Hrdinové, hrdinství

Nepřála jsem si to, mám nechut k okázalosti a velká slova mě znejsťují, a přece, jak jsem nad slohami všelijakých dokladů a hlavně Pavlových textů uvažovala o akčním a vnitřním smyslu jeho jednání, vždy znovu se jako zhuštěný název pro to vše, co se mi rozprostířelo před očima, vynořila slovní vazba už hodně zkompromitovaná: hrdina naší doby. Lekalo mě to. Heroizace čehokoli je dnes pro smích a já chci docílit, aby bylo Pavlovi porozuměno, ne mu uškodit. Avšak ten pojem se neustále vracel, trčel mi v uvažováních. Hledala jsem, zda chyba není ve mně; rozhodla jsem se vysvětlit, že pojem používám jen jako vnější slovní popis, jako ustálený výraz znamenající jen tolik, že daná osoba, její skutky a příběh vyjadřují určité dobové rozpoložení, druh dobového jednání; ale nepodařilo se mi takto Pavlovův příběh zbanalizovat. Pojem trčel a žádal si výkladu. Znáám méně obtížná témata, o nichž také lze užitečně psát, avšak z Pavlova příběhu, když už vás jednou zaujal, není ústup. A nikoli protože je tak drásavě

aktuální a časově provokativní. Jen proto by mi za trápení mozku nestál. Z Pavlova příběhu není ústupu, protože nahlazuje udičky souvislosti, ony jemné nitky tvořící hlubinnost společenského vědomí, do takových míst současného i uplynulého času, že smíčet, co mi napověděl, by byl hřích.

Úvodem k svému příběhu mě tedy Pavel Wonka přiměl zamyslet se nad hrdinstvím obecně a v Čechách zvláště; a protože on byl po tatínkovi a jeho předcích Němec, tedy též nad hrdinstvím v zemi zvané Bohe-mia, Böhmen, kotlině keltsko-německo-české, o níž jsem si kdesi redávně přečetla, že byla vytvořena nára-

zem obrovitého meteoru, který tu obrátil k severu toky řek; a která nás ovlivňuje víc, než si můžeme pomyslet. To byla Pavlova udička první.

Nejpfirozeněji se asi člověku žije, když hrdinou být nemusí a když si ve vzácných obdobích vyrovnanosti poměrů katarzi hrdinství může prožít tím, že se ztotožní s hrdinou obřadů, dramatu nebo literatury. V čisté podobě zpodobují hrdy, archetypy různých projevů hrdinství, antické mýty. Starokřesťanství a evropský středověk obohacily hrdinské jednání o rys svatosti a mučednictví. Tak jsem se taky dočetla, že kanonizace Anežky České se bude v Římě dít na podkladě dekretu papeže O hrdinském stupni ctnosti této slavné Přemyslovny. Ve stabilizovaných dobách si tedy dobrý občan Athén zašel na dobytí Tróje do divadla, řádný evangelik, Němec či Čech, si za Jitřka z Poděbrad zašel pro očistu duše do Týna před veliký kalich ze zlata,

kdežto k církevní autoritě uctívá katolík, Čech nebo Němec, si zbožnou radost mysli mohl prožít na Karlově mostě při svatojanských slavnostech. To bylo ještě za zlatého věku duchovnosti, kdy se lidé ptali o způsoby víry, ale ne o víru samu, a kdy byla zpochybňována posvátnost a hrdinskost toho či oroka, ale ne ona sama.

Sekularizace nové doby odtrhla literaturu od náboženství a dobová skepse i pýcha rozumu zpochybnila cokoli, taky posvátnost hrdinství. Literatura jako své největší výkony pěstuje hrdiny ironické. Zrcadlem světa je don Quijote, Pečorin, Lucien Leuwen, Stephen Dedalus, v Böhmen-Čechách Josef K. Literatura má neméně silnou účinnost než modlitba, v dobovém rozpoložení se smutní mladíci střelí podle Werthera, nevěrné manželky trpí podle Anny Kareninové a hloupé ženy jsou hloupé podle paní Bovaryové. Úpadek ve vnímání hrdinství patrně vrcholil v současné rozplízně mase, již stačí buď vůdcové na tribunách nebo idoly z kin, desek a masmédií. Úpadek je to úžasný. Za nejhorší duchovní pád bylo považováno svržení zpupných andělů, událost tak hrozná, že se zachovala jen ústní tradicí, ten pád však není ničím ve srovnání s dnešní entropií, neboť ti andělé byli aspoň zpupní. Naš duchovní pád nepřemůže ironie, ať ho vyličí sebellp, ani skepse, ať ho omluví sebedůkladněji, nepřemůže ho nářek ani smích. Jsou tací, kteří se domnívají, že návrat k jeruzalémskému hrdinovi, a tedy taky návrat k účtě k Prométheu a vůbec všem, kteří se obětovali, je možný; a i tak činí. Avšak my ostatní jsme jaksi historicky, tedy bez osobního zavinění, prostoupení čímsi jako krachem hrdiny a hrdinství.

